

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

વિશ્વનાથા આચારી

વિરુદ્ધ

કનકસાબાપથી

૨૬/૦૭/૨૦૦૫

[અરજીત પસાયત અને એચ.કે. સેમા, ન્યાયમૂર્તિઓ]

કોડ ઓફ સિવિલ પ્રોસિજર, ૧૯૦૮ – કલમ ૧૦૦(૪) – બીજી અપીલ
– પ્રતિકૂળ કબજા અંગે પ્રથમ અપીલ અદાલત દ્વારા નોંધાયેલ તારણ સામે
પડકાર ન હોવાના આધારે બરતરફી – ચોકસાઈ – ઠરાવ્યું: કાયદાનો પ્રશ્ન
નિયમાનુસાર ઘડવામાં આવ્યો હતો – જો કે, તેનું કોઈ પરિણામ આવતું નથી

કારણ કે ટ્રાયલ કોર્ટે પ્રતિકૂળ કબજા અંગે કોઈ મુદ્દો નક્કી કર્યો ન હતો, અને તેથી, પ્રથમ અપીલ અદાલત નક્કી ન થયેલા મુદ્દાઓ પર નિર્ણય લેવા માટે વાજબી ન હતી – વધુમાં, અપીલ અદાલતને ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા નક્કી કરાયેલા મુદ્દાઓ સિવાયના અન્ય મુદ્દાઓ નક્કી કરવાની સત્તા છે જે ટ્રાયલ માટે રિફર કરવાના હોય છે અને પ્રતિવાદીને પુરાવા રજૂ કરવાની તક આપવી જોઈએ – તેથી, હાઈકોર્ટનો આદેશ રદ કરવામાં આવ્યો છે અને મામલો પાછો મોકલવામાં આવ્યો છે – કલમ ૧૦૭.

ટ્રાયલ કોર્ટે પ્રતિવાદી દ્વારા મિલકત પરના માલિકી હકના જાહેરનામા માટેનો દાવો રદ કર્યો હતો. જો કે, પ્રથમ અપીલ અદાલતે અપીલ મંજૂર કરી અને પ્રતિકૂળ કબજા દ્વારા માલિકી હક આપ્યો. વ્યથિત અપીલકર્તાએ ત્યારબાદ બીજી અપીલ દાખલ કરી હતી જે આ આધારે રદ કરવામાં આવી હતી કે પ્રતિકૂળ કબજા અંગેના તારણને કોઈ પડકાર આપવામાં આવ્યો ન હતો. તેથી હાલની અપીલ કરવામાં આવી છે.

અપીલનો નિકાલ કરતા, અદાલતે

ઠરાવ્યું: હાઈકોર્ટે એવું માનવામાં ભૂલ કરી છે કે બીજી અપીલમાં અપીલકર્તા દ્વારા પ્રતિકૂળ કબજા અંગેના નિષ્કર્ષ સામે કોઈ પડકાર ન હતો. હકીકતમાં, આ બાબતે કાયદાનો એક પ્રશ્ન, કોડ ઓફ સિવિલ પ્રોસિજર, ૧૯૦૮ ની કલમ ૧૦૦(જ) હેઠળ જરૂરિયાત મુજબ તૈયાર કરવામાં આવ્યો હતો. એક

પ્રશ્ન એ પણ તૈયાર કરવામાં આવ્યો હતો કે શું નીચલી અપીલ અદાલત ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા નક્કી કરાયેલા મુદ્દાઓ સિવાયના મુદ્દાઓ સાથે વ્યવહાર કરવા અને પ્રતિવાદીને વાદીના પુરાવાનો સામનો કરવાની તકથી વંચિત રાખીને વાદીની તરફેણમાં તેનો નિર્ણય કરવા માટે વાજબી છે. હાઈકોર્ટે એવો અભિપ્રાય લીધો હોય તેમ લાગે છે કે પ્રતિકૂળ કબજાના મુદ્દાનો કોઈ સીધો સંદર્ભ ન હતો. પરંતુ તે ખરેખર કોઈ પરિણામ લાવતું નથી જ્યારે તે સ્પષ્ટપણે જણાવવામાં આવ્યું છે કે ટ્રાયલ કોર્ટે પ્રતિકૂળ કબજા અંગે કોઈ ચોક્કસ મુદ્દો નક્કી કર્યો ન હતો અને તેથી નીચલી અપીલ અદાલત એવા મુદ્દાઓ પર નિર્ણય લેવા માટે વાજબી ન હતી જે નક્કી કરવામાં આવ્યા ન હતા. જો કે, સીપીસીની કલમ ૧૦૭ હેઠળ, અપીલ અદાલતને ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા નક્કી કરાયેલા મુદ્દાઓ સિવાયના મુદ્દાઓ નક્કી કરવાની સત્તા છે. પરંતુ અહીં પણ આવશ્યકતા એ છે કે તેમને ટ્રાયલ માટે રિફર કરવા. પરિણામે, પ્રતિવાદીને તે અંગે પુરાવા રજૂ કરવાની તક મળશે. તેથી, હાઈકોર્ટનો ચુકાદો રદ કરવામાં આવે છે અને મામલો નવી વિચારણા માટે હાઈકોર્ટમાં પાછો મોકલવામાં આવે છે. [૮૧૯-સી, એફ, જી, એચ; ૮૨૦-બી]

સિવિલ અપીલ અધિકારક્ષેત્ર: સિવિલ અપીલ નંબર ૩૩૯૮/૨૦૦૦.

મદ્રાસ હાઈકોર્ટના ૦૬/૦૭/૧૯૯૫ ના રોજ એસ.એ. નંબર ૬૬૩/૧૯૯૫ માં આપેલા ચુકાદા અને આદેશમાંથી.

અપીલકર્તા માટે બાલાજી શ્રીનિવાસન અને એસ. શ્રીનિવાસન.

પ્રતિવાદી માટે શ્રીમતી કે. શારદા દેવી, (એનપી).

કોર્ટનો ચુકાદો ન્યાયમૂર્તિ અરીજીત પસાયત દ્વારા આપવામાં આવેલ.

આ અપીલ મદ્રાસ હાઈકોર્ટના એક વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા આપવામાં આવેલા ચુકાદા વિરુદ્ધ છે, જેમાં અપીલકર્તા દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી બીજી અપીલને એ આધારે રદ કરવામાં આવી હતી કે પ્રથમ અપીલ અદાલત દ્વારા પ્રતિકૂળ કબજા અંગે નોંધાયેલ તારણ સામે કોઈ પડકાર ન હતો.

હકીકતલક્ષી પાસાઓનો ટૂંકો સંદર્ભ પૂરતો રહેશે.

પ્રતિવાદીઓ દ્વારા માલિકી હકના જાહેરનામા માટે દાવો દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો, અને દાવો ઓ.એસ. નંબર ૫૫૯/૮૮ તરીકે ક્રમાંકિત કરવામાં આવ્યો હતો. પ્રતિવાદી જે અપીલકર્તા હતા, તેમના દ્વારા લેખિત નિવેદન દાખલ કરવામાં આવ્યું હતું. ટ્રાયલ કોર્ટે નીચેના મુદ્દાઓ નક્કી કર્યા હતા:

(એ) શું વિવાદિત મિલકત વાદીની છે?

(બી) શું દાવો જાળવી રાખવા યોગ્ય છે?

(સી) વાદી કયા ઉપાય/રાહત મેળવવા માટે હકદાર છે?

ટ્રાયલ કોર્ટે દાવો રદ કર્યો હતો. વાદી (અહીં પ્રતિવાદી) એ અપીલ કરી હતી અને ૧૧/૦૮/૧૯૯૧ ના રોજ વિદ્વાન એડિશનલ ડિસ્ટ્રિક્ટ જજ, રામનાડ, મદુરાઈએ અપીલ મંજૂર કરી હતી. પ્રથમ અપીલ અદાલતના મુખ્ય નિષ્કર્ષોમાંનું એક એ હતું કે વાદીએ પ્રતિકૂળ કબજા દ્વારા માલિકી હક પ્રાપ્ત કર્યો હતો. અપીલકર્તાએ બીજી અપીલ દાખલ કરી આ વલણ અપનાવ્યો કે ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા આવો કોઈ મુદ્દો નક્કી કરવામાં આવ્યો ન હતો અને તેથી, પ્રતિવાદીને આ પ્રશ્ન પર પુરાવા રજૂ કરવાની કોઈ તક મળી ન હતી. હાઈકોર્ટે ઉપર નોંધ્યા મુજબ, બીજી અપીલને આ આધારે ટૂંકમાં રદ કરી દીધી હતી કે પ્રતિકૂળ કબજા અંગે પ્રથમ અપીલ અદાલતના અવલોકનો પર પ્રશ્ન ઉઠાવવામાં આવ્યો ન હતો અને બીજી અપીલમાં કોઈ કારણ લેવામાં આવ્યું ન હતું.

નોટિસ હોવા છતાં પ્રતિવાદી વતી કોઈ હાજર થયું નથી.

વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે પ્રતિકૂળ કબજા અંગેના તારણ સામે કોઈ પડકાર ન હતો તેમ અવલોકન કરીને હાઈકોર્ટે સ્પષ્ટપણે ભૂલ કરી છે. તેમણે આ સંદર્ભમાં અપીલના મેમોરેન્ડમનો ઉલ્લેખ કર્યો છે.

અમને જણાય છે કે બીજી અપીલમાં અપીલકર્તા દ્વારા પ્રતિકૂળ કબજાના નિષ્કર્ષ સામે કોઈ પડકાર ન હતો તેમ માનવામાં હાઈકોર્ટે સ્પષ્ટપણે ભૂલ કરી છે. હકીકતમાં, કોડ ઓફ સિવિલ પ્રોસિજર, ૧૯૦૮ (ટૂંકમાં 'સીપીસી') ની કલમ ૧૦૦(જ) હેઠળ જરૂરિયાત મુજબ આ બાબતે કાયદાનો પ્રશ્ન તૈયાર કરવામાં આવ્યો હતો.

અપીલના મેમોરેન્ડમ પરથી જણાય છે કે આધાર ક્રમાંક ૮ માં ખાસ કરીને નીચે મુજબ જણાવવામાં આવ્યું હતું કે:

"નીચલી અપીલ અદાલતે ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા નક્કી કરાયેલા મુદ્દાઓ સિવાયના મુદ્દાઓ પસાર કરવામાં ભૂલ કરી છે, જેનાથી અપીલકર્તાને નવી સમસ્યાઓ પર પુરાવા અને દસ્તાવેજો રજૂ કરવાથી વંચિત રાખવામાં આવ્યા છે, આ સાથે જોડાયેલી ગેરકાયદેસરતા અને નબળાઈ સિવાય."

એક પ્રશ્ન પણ તૈયાર કરવામાં આવ્યો હતો એટલે કે શું નીચલી અપીલ અદાલત ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા નક્કી કરાયેલા મુદ્દાઓ સિવાયના મુદ્દાઓ સાથે વ્યવહાર કરવા અને પ્રતિવાદીને વાદીના પુરાવાનો સામનો કરવાની તકથી વંચિત રાખીને વાદીની તરફેણમાં તેનો નિર્ણય કરવા માટે વાજબી છે. તે સ્પષ્ટપણે જણાવવામાં આવ્યું છે કે પ્રતિકૂળ કબજા અંગે કોઈ મુદ્દો નક્કી કરવામાં આવ્યો ન હતો. નીચલી અપીલ અદાલત એવા મુદ્દાઓ પર નિર્ણય લેવા

માટે વાજબી ન હતી જે નક્કી કરવામાં આવ્યા ન હતા. હાઈકોર્ટે એવો અભિપ્રાય લીધો હોય તેમ લાગે છે કે પ્રતિકૂળ કબજાના મુદ્દાનો કોઈ સીધો સંદર્ભ ન હતો. પરંતુ તે ખરેખર કોઈ પરિણામ લાવતું નથી જ્યારે અપીલકર્તાનું ચોક્કસ વલણ એ હતું કે પ્રતિકૂળ કબજાને લગતો કોઈ મુદ્દો નક્કી કરવામાં આવ્યો ન હતો અને તેથી, પ્રથમ અપીલ અદાલતે તે અંગે કોઈ તારણ નોંધવું જોઈતું ન હતું. ટ્રાયલ કોર્ટે પ્રતિકૂળ કબજાને લગતો કોઈ ચોક્કસ મુદ્દો નક્કી કર્યો ન હતો. સીપીસીની કલમ ૧૦૭ હેઠળ, અપીલ અદાલતને ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા નક્કી કરાયેલા મુદ્દાઓ સિવાયના મુદ્દાઓ નક્કી કરવાની સત્તા છે. પરંતુ અહીં પણ આવશ્યકતા એ છે કે તેમને ટ્રાયલ માટે રિફર કરવા. પરિણામે, પ્રતિવાદીને તે અંગે પુરાવા રજૂ કરવાની તક મળી હોત.

ઉપર મુજબની સ્થિતિ હોવાથી, હાઈકોર્ટના નિષ્કર્ષો સાચા જણાતા નથી, ચુકાદો જાળવી શકાય તેમ નથી અને તે મુજબ રદ કરવામાં આવે છે. મામલો નવી વિચારણા માટે હાઈકોર્ટમાં પાછો મોકલવામાં આવે છે. તે સ્પષ્ટ કરવામાં આવે છે કે અમે કેસના ગુણદોષ પર કોઈ અભિપ્રાય વ્યક્ત કર્યો નથી.

અપીલનો તે મુજબ ખર્ચના કોઈ આદેશ વિના નિકાલ કરવામાં આવે છે.

અપીલનો નિકાલ કરવામાં આવે છે.

This judgment has been translated using an AI-assisted translation tool.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====